

OBLJETNICE, PROSLAVE

25 - GODIŠNINA NA MUZEJOT NA GRAD SKOPJE (1949-1974)

Zamislata da se osnova Gradski muzej vo Skopje se pojavu ušte vo 1935. godina¹. Taa godina za potrebite na Muzejot vo opštinskiot buđet bila predvidena suma od 100.000 dinari, što trebalo da se potroši za fotografiranje na site karakteristični objekti vo Skopje, za otkup i za pribiranje na muzejski materijali, knigi i slike za Skopje, za otkopuvanje na antički-ot grad Skupi i za konzerviranje i za restavriranje na starite spomenici vo Skopje (Akvaduktot, banjište i dr.). Ovoj Muzej trebaše da gi pribere i onie muzealii što t.n. "Muzej Južne Srbije gi nabavil otporano so dodelenata pomoš vo iznos od 150.000 dinari za osnovanje na oddelenie na gradskata opština. No ovie obidi za osnovanje gradski muzej vo Skopje ostanee ne-realizirani, bidejći tuđite vlastodršci ja sfatija kulturno-političkata uloga, na Muzejot, koj pokraj izvršuvanjeto na specijalnite stručni zadaći će ga razviva na nacionalnata svest za osloboduvanje, a so toa će jakne otporot sprema tuđinskiot porobuvač.

Međutoa, duri po pobeđata na Narodnata revolucija (1941-1945) i so sozdavanjeto na SR Makedonija se sozdadoa možnosti i pobolni uslovi za osnovanje na niza muzei i za nivniot razvitok i napredok. Od 3 muzei vo 1945. godina, brojot se zgolemuva na 9 vo 1950; na 16 vo 1955; na 17 vo 1960; na 23 vo 1970. godina za da na krajot na 1975. ja dostigne brojkata od 47 muzei, samostojni zbirki i spomen sobi².

Natamošnata rabota na širenjeto na muzejskata mreža ni denes ne prestanuva a Skopje -- glaven grad na Republikata i najgolemiot muzejski centar kade se skoncentrirani brojni muzei i zbirki so rešeni prostorni problemi, so prilično silna materijalna baza i stručno-naučni kadri od razni profili.

Karakteristično e što osnovanjeto na muzeite vo Makedonija pađa vo vreme koga vo svetot nastanaa bitni promeni vo koncepcijata i vo zadačite na muzejskite ustanovi, a posebno koga vo našeto samoupravno socijalističko opštество se poveče jakne sovremenata opštествena funkcija na muzeite čija vospitno-obrazovna zadaća sekade e prisutna.

Oddelenijata na Narodniot muzej vo Skopje, koj beše osnovan vo 1945, vo 1949. godina prerasnaa vo posebni specijalni muzei: arheološki, etnološki i umetnička galerija od republički karakter, a kon krajot na 1949. godina od strana na Gradskiot naroden odbor -- Skopje e osnovan Naroden muzej na grad Skopje (i od 1965. godina Muzej na grad Skopje). Pravata na osnovač denes gi vrši Sobranieto na grad Skopje. Otvoranjeto na Muzejot za publika t.e. postavkata beše planirana za 11.10.1951. godina po povod desetgodišnjinata od vostanieto na makedonskiot narod. Vo vrska so toa Muzejskiot sovet na NR Makedonija re. dađe preporaka na Gradskiot odbor na Skopje da formira edna stručna komisija i odbor pri Gradskiot muzej -- Skopje so ogled na toa deka togaš vo Muzejot rabotea samo 2 lica (direktor i blagajnik).

Izvršniot odbor na Gradskiot naroden odbor -- Skopje na svojata 8 sednica donese zaključok: Sovetot za narodna prosveta i kultura da formira stručna komisija i odbor.

Stručnata komisija beše formirana vo sledniot sostav:

1. Tomo Tomovski, asistent na katedrata po istorija pri Filozofskiot fakultet vo Skopje (sega redoven profesor) odgovoren za istoriskoto oddelenie pri Muzejot.

2. Dimče Koco, dekan na Filozofskiot fakultet vo Skopje (sega redoven profesor i akademik) i Blaga Aleksova, asist.pri Arheološki muzej -- Skopje (sega direktor na Muzejot), odgovornini za tematikata od oblata na istorijata na umetnosta;

3. Lazar Ličenoski, umetnik (sega pok.) zadolžen za umetničkata strana na postavkata;

4. Arh. Boris Čipan, direktor na Republičkiot zavod za zaštita na spomenicite na kulturata - Skopje (sega redoven profesor na Građežno-arhitektonskiot fakultet vo Skopje), odgovoren za urbanističkiot razvitok na gradot;

5. Dušanka Vučković, direktor na Arheološkiot muzej na Skopje (sega viš naučen sorabotnik na Arheološkiot institut vo Belgrad) odgovorna za arheološkoto oddelenie i

7. Rada Polenaković, kustos vo Etnološkiot muzej - Skopje (sega pokojna) odgovorna za etnološkoto oddelenie.

Odborot na Muzejot beše vo sledniot sastav:

1. Zagorka Dukovska, načalnik na Oddelenieto za kultura i umetnost pri GNO - Skopje.

2. Aco Petkovski, pretsedatel na Filmskiot umetnički sovot na "Vardar - film" vo Skopje, i

3. Petra Gockova, asistent pri Muzejot na grad Skopje.

Odborot gi imaše slednite zadolženija: otvoraње na Muzejot, organizacija i tehničkite raboti za realizacija na postojana izložba. Odborot raboteše pod rakovodstvo na Petra Gockova, koja održuvaše postojana vrska so stručnata komisija pri Muzejot i istovremeno beše odgovorna za stručnata strana na izložbata.

Međutoa, i pokraj izvršenite podgotovki do otvuraње na Muzejot ne dojde.

I. Smestuvanje - muzejska zgrada

Problemot za smestuvanje i za dobivanje na soodvetna zgrada ova ustanova je sledeše točno dve decenii. Do 1952 godina Muzejot beše smesten vo prostoriite na togašnoto Poverenstvo za nauka i kultura pri GNO - Skopje. Pri krajot na istata godina Muzejot se odvoi i dobi posebna zgrada vo strogiot centar na gradot na ul. "27 Mart" br. 7. Vednaš se pristepi kon arhitektonsko snimanje na objektot (zgradata), i koga veče beše izraboten proektot za adaptacija, po nalog na osnovačot Muzejot moraše da se preseli vo vremenite administrativni zgradi zad Sredno tehničkoto učilište. Ova vremenno smestuvanje vo dve kancelarii i vo dva magazini traeše nad 3 godini, odnosno do početokot na 1956 godina. So vakvo rešenje Muzejot

beše vraten na početni poziciji bez svoja zgrada kako osnovan element što obezbedila uslovi za vršenje na muzejskata dejnost. Za seto ova vreme muzejskiot materijal se naodaše vo nepogodan prostorii rasporedeni vo razni magazini vo gradot.

Od početokot na 1956 godina, Muzejot se vseli vo eden del od zgradata na bivšata turska telegraf-ana, t.e. pošta, što beše stavena pod zaštita na državata kako istoriski spomenik. I vo ovaa zgrada Muzejot dobi samo dve kancelarii, dodeka ostanatite prostorii bea koristeneni od PTT - Skopje za svoja rabotilnica, magazinski i kancelariski prostorii kako i za stanovi na nivnite službenici.

So ogled na toa deka ovaa zgrada beše odredena za Muzej na grad Skopje se pristapi kon obezbeduvanje uslovi za osloboduvanje na prostoriite vo prv red iseluvanje na stanarite od vtoriot kat. Za ovaa cel Gradskoto sobranie odobri investicii vo iznos od 20.000.000 dinari za kupuvanje na 5 sootvetni stanovi te. ednosobni vo naselbata "Karloš" II. Po iseluvanjeto na stanarite vo noemvri 1962. godina Muzejot se proširi na celiot vtori kat. Vo međuvreme beše izraboten i proekt za adaptacija na zgradata.

Po proširuvanjeto Muzejot pristapi kon ureduvanje na 4 mali tematski izložbi na tema: "Skopje niz likovni tvorbi"; "Ambient na turska soba"; "Likovnoto tvoreštvo na Nerezi" i "XII NO makedonska udarna brigada". So ogled na toa deka Muzejot nemaše svoja postojana izložba, spomenatite tematski izložbi imaat za cel da go prikažat raznovidniot muzejski materijal od zbirките na Muzejot i na toj način polesno da gi isbedat nadležnite faktori za novi investicii i pogolemi bužetski sredstva. Isto taka prostornoto proširuvanje pridoneese za sveduvanje na zbirките i ovozmoži vrabotuvanje na novi stručni lica.

Kon krajot na 1962. godina izvršena e obikolka i analiza na sostojbata na kulturno-istoriskite spomenici vo gradot i okolinata. Vrz osnova na toj izveštaj Narodniot odbor na Skopska okoliya donese načelno rešenje Kuršulmi an da se da de na Muzejot na grad Skopje za da ja smesti svojata postojana postavka, dodeka prostoriite vo zgradata na starata turska

pošta bi se koristele za smestuvanje na administracijata na Muzejot, kabineti na stručnite lica, za zbirките, za rabotilnici i za laboratorija. Se smetaše deka za smestuvanjeto na postavkata na Muzejot najpoveće odgovara postojniot objekt Kuršumli an, koj veće samiot zasebe pretstavuva vrednost od isključitelno značenje za islamskiot stil na gradenje od XVI vek na našata teritorija. Ovoj objekt se naođa vo starata čaršija kade vo neposredna blizina se naođaat ušte dva kulturno-istoriski spomenici: Đurčiler amam i Kazančiler đamija koi zaedno so anot činat urbanistička celina.

Za taa cel Muzejot go angažira poznatiot stručnjak prof. arh. Đuka Kavurić od Zagreb da izraboti ideen proekt i pretsmetka na rabotite za adaptacija na Kuršumli an za postojana muzejska postavka. Vo vrska so rešavanjeto na ovoj prostoren problem na Muzejot, Sovetot za kultura pri Narodniot odbor na Skopska okoliya svika sovetuvanje so stručnjaci, so opštestveni i javni rabotnici od Skopje na 5.IV 1963, godina. Sovetuvanjeto imaše zadača da se sogleđaat potrebite na Muzejot i opravdanosta na idejata za adaptacija na Kuršumli an. Vo prvata faza trebaše da se adaptira prviot kat. Na ova sovetuvanje bea prisutni okolu 35 lica od 11 ustanovi. Vo diskusijata učestvuva 18 diskutanti. Pretežno diskusijata e vodena po prašanjata za namenata na objektot i smestuvanjeto na postojanata postavka na Muzejot na grad Skopje.

Za ovoj problem imaše diskusija i na Godišnoto sobranie na Muzejskoto društvo na Makedonija, održano vo maj 1963. godina. Međutoa, do realizacija na ovaa ideja ne dojde zaradi katastrofalniot zemjotres od 26. juli 1963. godina vo koj Kuršumli an beše mnogu ošteten. Seg a saniran i restavriran vo koj seušte se naođa Arheološkiot muzej vo Skopje i negoviot lapidarium.

Od zemjotresot vo 1963. godina zgradata vo koja beše smesten Muzejot beše mnogu oštetena, a isto taka i eden del od muzejskiot materijal. So golem napor i so požrtvuvanost na personalot na Muzejot beše izvlačen muzejskiot materijal i drugiot inventar. Istiot beše evakuiran vo s. Rašče - Skopsko, kade što pod relativno dobri uslovi beše skladiran vo zadružniot dom. Povremeno personalot na Muzejot vršeše proverka i sreduvanje na muzejskiot materijal. Neposredno po

zemjotresot personalot na Muzejot raboteše na otvoren prostor i pod šator zaedno so Etnološkiot muzej što se naočaše na Kej "13. Noembri". Vo ovoj period se raboteše pod teški zemjotresni uslovi i rabotata isključivo se odvivaše na teren, snimanje na objekti, pribiranje na predmeti, griža za spomenicite na kulturata vo gradot i vo okolinata itn.

Za rabota vo zimskite uslovi kolektivot na Muzejot sosopstveni sili osposobi edna pomožna prostorija vo dvorišteto na zgradata na Muzejot. Vo međuvreme se vršea podgotovki za obezbeduvanje na vremeni prostorii vo gradot za vraćanje na evakuiranite materijali i na ostanatiot inventar za da može Muzejot da prodolži so normalno odvivanje na svojata dejnost. Muzejot vo 1964. izgradi, odnosno montira edna baraka od češki tip. Za ovaa montažna baraka, kako vremeno rešenje, potrošeni se sredstva vo iznos od 320.000,00 dinari. Za barakata Muzejot izdejstvuvava pogodna lokacija vo blizinata na tvrдинata Kale, vednaš do srušeniot skopski zatvor. Vкупnata korisna površina na barakata iznesuvaše 531 m². Pri montážata na elementite prostorite bea prisposobeni spored potrebite i spored funkcite na Muzejot, i vrz osnova na prethodno izraboten dopolnitelen proekt za adaptacija. Taka, pomeđu drugoto, Muzejot se zdobi so izložben prostor za povremeni tematski izložbi koj voedno beše koristen i za kinoproekcii i predavanja so loo sedišta. Ovoj izložben prostor vo pozemjotresnite uslovi odigra mnogu važna uloga ne samo za Muzejot na grad Skopje, tuđe i za ostanatite skopski muzei koi što objektivno ne raspolagaat so vakov vid prostor. Muzejskite materijali vo depoto bea izloženi na nepovolno dejstvo na temperaturni promeni-oscilaciji i možnosti od iznenaden požar.

Vo 1967. godina Muzejot beše prinuden da se iseli od barakata bidejći na taa lokacija pored urbanističkiot plan trebaše da se izgradi zgrada za Francuskiot konzulat vo Skopje. Zaradi toa Muzejot vremeno beše smosten vo druga baraka vo naselбата Đorče Petrov. Golemata oddalečnost od centarot na gradot sozdavaše goleni poteškotii vo rabotata, a osobeno vo pribiranjeto na predmeti i na dokumentacii. Isto taka Muzejot go izgubi i izložbeniот prostor.

Ušte vo 1966. godina Muzejot izraboti investiciona programa za obezbeduvanje na investicii za izgradba na nova muzejska zgrada ili eventualno za adaptacija na preostaniot del od zgradata na bivšata železnička stanica vo Skopje, koja zaedno so saatot pretstavuva simbol na edna katastrofa što ja doživea gradot na 26. juli 1963. godina. Po opsežni diskusii se reši ovaa zgrada da se adaptira za Muzejot na grad Skopje vo koja pokraj drugoto, će bide prikazan i katastrofalniot zemjotres. Za taa cel prvo bea odobreni investicioni sredstva vo iznos od 5.000.000,00 din. Ideen preproekt izrabotil prof. arh. Đuka Kavurić od Zagreb, a ideen i glaven proekt Republičkiot zavod za urbanizam vo Skopje. Izveduvač beše Gradežnoto pretprijatie "Pelagonija" od Skopje. Rabotite počnaa vo dekemvri 1968. godina a završija vo juli 1970. godina. Po adaptacijata e dobiena vkupna korisna površina 4.670 m² od toa: izložben prostor zaedno so vlezmata partija, 2.283 m², sala za kinoproekcii i za predavanja 97 m², depoi i na razini 607 m², rabotilnici i laboratorii 255 m², kancelarii 321 m², biblioteka 58 m², pogonski prostorii (klima-komori, toplotni stanici, trafostanica, telefonska centrala i sl.) 253 m² i ostanato 797 m². Konstruksijata na zgradata e armirano betonska. So rušenjeto na vnatrešnoto jadro (sidovi, tavani i podovi) e dobien čist izložben prostor vo koi sevgradeni visečki platformi i ramli⁴. Nadvorešniot izgled na zgradata, što e stavena pod zaštita kako istoriski spomenik, pri adaptacijata ništo ne se izmeni.

So adaptacijata i so sanacijata na zgradata, za koja opšttestvenata zaednica izdvoi vkupno 7.799.000,00 din. investicioni sredstva, Skopje dobi sovremeno ureden muzejski objekt vo koj e ovozmoženo Muzejot, prezentirajći ja našata bogata istorija da ostane vospitno-obrazoven faktor i faktor na kulturniот život vo sredinata kade što dejstvuva Najodzadi, po dve decenii Muzejot reši eden od najvažnite problemi - dobivanje namenska zgrada, vo čii rabotni prostorii vremeno se vse li i Istoriskiот muzej na Makedonija.

Za prv pat vratite na Muzejot za publika bea otvoreni na 11. Okromvri 1971. godina so otvoranjeto na tematskata izložba od periodot na NOB "Skopje 1941", što beše posvetena na

30-godišnjata od Revolucijata vo Skopje. Vo naredniot period bea otvorani i drugi povremeni tematski izložbi, a na Denot na osloboduvanjeto na gradot, 13. noemvri 1974. godina za prv pat beše otvoren del od postojanata muzejska postavka na Muzejot od periodot Socijalistička izgradba.

II. Kadri

Za prvite godini po osnovanjeto na Muzejot e karakteristično deka kadrovskite problemi bea slični kako i vo site muzei vo Makedonija. Dolgogodišното ropstvo na makedonskiot narod, pokraj drugoto, ostavi dlaboki tragi i vo oblata na prosvetata i kulturata. Nepismenosta i niskata kvalifikaciona struktura na vrabotenite pretstavuvaše teško nasledstvo od minatoto. Ottamu razbirlivo e što muzeite vo Makedonija vo toa vreme nema stručni kadri.

Kadrovskiot problem se rešavaše postapno no prilično bavno, a se vo zavisnost od brojot na diplomiranite studenti, od finansiskite i od prostorni možnosti. Mladite kustosi nema pokraj sebe stari kadri od koi da se učat, tuku trebaše da izmine dosta vreme dodekaa samite stručno da se usovršat, kako od svojata potesna specijalnost taka i od oblata na muzeologijata.

Pri osnovanjeto na Muzejot na grad Skopje, rabotata ja počna edno lice koe pokraj rešavanjeto na organizacionite problemi i pribiranjeto na muzejski materijali vodeše griža za kulturno-istoriskit spomenici vo gradot i vo okolinata. Ova lice (Blaga Aleksova) raboteše vo sostavot na togašното Poverenstvo za nauka i kultura pri Gradskiot naroden odbor -- Skopje.

Vo mart 1950. godina postaveno e novo lice kustos -- arheolog a voedno toa ja vršeše i dolžnosta direktor.

Od 1951. vo Muzejot e primeno ušte edno lice za vršenje na administrativno finansiskite raboti. A vo 1953 godina primeni se dve stručni lica - absolventi (etnolog i istoričar na umetnosta).

Taka, postapno jakneše kadrovskata baza na Muzejot, se popolnuvaa oddelni rabotii mesta so rabotnici od razni profili

koi trebaše da ja pokrivaat raznovidnata tematika na Muzejot, koj što e od kompleksen tip. Vo zavisnost od profilot na vrabotenite kadri se razvivaat i oddelenijata, odnosno zbirките, taka vo oddelenijata kade nemaše soodveten stručnjak, tie zaostanuvaa, kako što beše slučajot so istoriskoto oddelenie. Vo tekot na ovie dveipol decenii retko koj od stručnite lica beše ispraten na usovršuvanje i na specijalizacija vo zemjata a za vo stranstvo ne stanuva ni zbor, iako muzejskiot kustos ne može da zadovolji, niti može da ja vrši funkcijata kustos ako nema odredeno stručno znaenje koe što e potrebno za rabota vo opredelenata zbirka⁵. Segaj dva kustos i istoričari od Muzejot se na postdiplomski studii po Muzeologija na otsekot bibliotekarstvo, dokumentacija i informativni znanosti na Sveučilišteto vo Zagreb.

Za ovoj period karakteristično e postojana fluktuacija na stručno-naučnite i tehnički kadri voglavno poradi niskite lični dohodi. Na primer: od personalot koj raboteše vo Muzejot od osnovanjeto do 1960 godina sega ima samo edna čistačka, a vo periodot 1960-1970 godina Muzejot go napuštija 5 kustosi, 1 konzervator i 1 preparator. Isto taka vo izminatite 25 godini so Muzejot na grad Skopje rakovodea poveće lica: Blaga Aleksova, Petra Gockova, Miodrag Hađi-Ristić, Natalija Šuković, Dragoljub Bogojević, Dragan Petkovski i segašniot direktor Kuzman Georgievski.

Denes, blagodarenie na grižata i razbiranjeto na opšte-tvenata zaednica i prostornite možnosti vo Muzejot se vraboteni vkupno 28 rabotnici od toa: 10 stručno-naučni rabotnici (direktor, 3 kustosi - istoričari, 2 kustosi-arheolozi, 1 kustos - etnolog, 1 kustos - istoričar na umetnosta, 1 kustos - dokumentator i 1 viši konzervator), 6 stručno tehnički rabotnici (3 preparatori, 1 knižničar, 2 fotografa i 1 električar) i 12 administrativno finansisko i pomoćni rabotnici. Vo narednata godina se planira da se primat ušte rabotnici, a vo prv red muzejsko-pedagoški rabotnici.

So vakva kadrovska osnova Muzejot na grad Skopje e vo sostojba celosno da ja izvršuva muzejskata služba na podračjeto na Skopje i da dava im pomoš na drugite muzei.

III. Finansiski sredstva

Nerešene probleme na finansiranje na kulturata voopшто, vo polna merka se odrazuva i vo oblasta na muzejskata dejnost. Seušte ne e rešeno prašanje za obezbeduvanje stabilni izvori na opštestveni sredstva za kulturata. Ovie finansiski teškotii razbirlivo go sledat, pokraj drugite, i Muzejot na grad Skopje skoro od samoto osnivanje. I pokraj toa što buđetot na Muzejot postojano se zgolemuvaše, materijalnata osnova ne beše adekvatna na potrebite na namošniot razvoj na Muzejot i na negovata opštествena funkcija za podiganje na opštokulturnoto nivo na građanite i na socijalističkoto vospituvanje na mladite.

Buđetskiot sistem na financiranje vo rabotata na Muzejot vnesuvaše niza anomalii. Prvo, ne dozvoluvaše samostojnost vo raspodelbata na sredstvata vnatre vo ustanovata spored negovite specifični potrebi, a nepotrošene sredstva vo kalendarskata godina moraa da se vratat vo opštinskiot buđet, što praktično go onvožmožuvaše dolgoročното planiranje. Vtoro, sekoja godina dotaciite rastea procentualno, no samo spored statističkote pokazateli, konstantno se smaluvaa, bidejći minimalното zgolemuvanje vo apsorбираše porastot na ličnite i na materijalni rashodi, dodeka sredstvata za funkcionalni rashodi ostanuvaa isti ili se smaluvaa. Muzejot na grad Skopje do 1951 godina beše direktno financiran od Poverenstvoto, odnosno od Sovetot za prosveta, nauka i kultura pri GNO-Skopje, a potoa počna da dobiva poseben buđet od strana na osnovačot. Poveće godini, vo sporedba so drugite ustanovi, Muzejot imaše najmal buđet.

So preminuvanje na noviot način na financiranje po pat na dogovaranje so upravnite odobri na fondovi na soodvetnitate teritorijalno politički zaednici, kako preoden period, se misleše deka će bide odstraneta osnovnata slabost na prethodniot administrativen sistem na finansiranje. No, i ovoj način na finansiranje na programi na ustanovite ne možeše dosledno da se primenuva bidejći prilivot na sredstva vo fondovite ne beše dovolen da gi finansira dejnostite na ustanovite tuku se odeše so eden minimalen procent na zgolemuvanje vo odnos na prethodnata godina.

Poslednite godini dotaciite na Muzejot rapidno se zgolemuva zaradi vseluvanjetu vo adaptiranata zgrada za čie održuvanje se potrebni znatno pogolemi sredstva, kako i za zgolemuvanjetu na personalot (vidi tabelat). No se pak za izvršuvanjetu na muzejskata dejnost nema dovolno sredstva.

Vo najnovu vreme zaradi organizirano zadovoluvanje na svoje lični i na zaedničkite potrebi so uslugi na opšte-stvenite dejnosti vo razni oblasti se osnovani Samoupravni interesni zaednici (SIZ). Formiranjetu na SIZ na kulturata vo april 1974 godinna ovozmoži preminuvanje na novi, poadekvatni rešenija kako po odnos na programiranjetu na kulturnite dejnosti taka i po odnos na nivnoto finansiranje. Se razbira deka rezultatite od novite odnosi treba da se očekuvaat vo naredniot period.

IV. Muzejska dejnost

Imajći gi v predvid uslovite pod koi se razvivaše Muzejot, materijalnite i kadrovskite možnosti se pak vo izminatite 25 godini se postignati vidni rezultati osobeno vo istražuvačko-pribiračkata i vo izložbenata dejnost.

Organizacionata struktura na muzeite što se menuva i što se razviva vo soglasnost so novite opštestveni odnosi i so sfaćanjetu za značajot i zadačite na muzeite, imaše vlijanie i na Muzejot na grad Skopje, koj e od opšt odnosno od kompleksen tip i po svojata organizaciona struktura gi ima slednite oddelenija: istorisko, arheološko, etnološko, za sovremena umetnost, pedagoško-propagandno, za muzejska dokumentacija i biblioteka, stručno-tehničko i opšto⁶.

Vo ovaa nasoka e sozdavana koncepcijata za tematskata struktura, kako programa za postojanata muzejska postavka. Ovaa programa ima za cel da dade pregled na istorijata na Skopje i na okolinata od najstarite vremenija do denes. Toj kontinuiran prikaz na istorijata na gradot gi opfaća najvažnite nastani počnuvajći od predistorijata do najnovata - sovremenata istorija. Za razlika od pogolemiot broj lokalni - regionalni muzei, koi što postojanite muzejski postavki gi davaat izdvoeno i šablonski po oddelenija odnosno po zbirki, Muzejot na

grad Skopje ima edinstvena i nedeliva tematska programa kade što istorijata e glavната nit - voditelka, a ostanatite oddelenija so svoite zbirki odnosno so originalnite predmeti ovozmožuvaat poverno da se interpretira ekspozicijata na istoriskiot prikaz, vodejći smetka za specifičnostite na svojot kraj.

Tematskata struktura na Muzejot e zasnovana na tematsko-hronološkiot princip i gi opfaća slednite periodi:

I. Prirodata na Skopskata kotlina (prirodnata sredina i čovekot vo nea).

II. Prikaz na najraniot period od predistorijata do dođanjeto na Slovenite (istaknuvajći gi site onie komponenti na životot i na kulturata na narodite koi što togaš bile naseleeni vo Skopskoto podračje a koi mozele posredno ili neposredno da vlijaat na razvitokot i kulturata na doselenite slovenski pleminja).

III. Skopje vo vremeto na raniot i na razvieniот feudalizam.

IV. Skopje vo vremeto na turskoto vladeenje (1392-1912).

V. Rabotničkoto dviženje vo Skopje.

VI. Skopje vo NOB, i

VII. Socijalističkata izgradba na Skopje.

Ovaa tematska struktura ima za cel sestrano i kompleksno da gi prikaže najvažnite istoriski nastani, a osobeno naprednite i revolucionernite dviženja.

Smetame deka realizacijata na vakvata koncepcija, na koja počna da se raboti od 1963. godina, kade što se prikažuva edinstvennot proces na razvitokot na prirodata i na čovekot, Muzejot vo celost može da odgovori na svojata opšttestvena zadača - da bide tolkuvač na našata opšttestvena, ekonomska, politička i kulturna istorija, a voedno i vospitno da vlijae na mladinata. Vo izminatiот period intenzivno se raboteše na soдрžinskata koncepcija na Muzejot, istovremeno vršejći konsultaciji so akademici, univerzitetски profesori i so drugi naučni rabotnici. Vrz osnova na recenziranata soдрžinska koncepcija na Muzejot, kako tematska programa, izraboten e prediden

proekt za vnatrešno ureduvanje i maketa na izložbeniot prostor. No pcradi nedostig na investicioni sredstva koncepcijata ne može celosno da se realizira, tuku, samo parcijalno, taka što vo 1974 godina po povod 30-godišnjinata od osloboduvanjeto na gradot, na 13 noemvri beše otvorena postojana izložba za periodot na socijalistička izgradba kako del od postojanata muzejska postavka na Muzejot. Vo tek se podgotovkite za realizacija i na drugite delovi od postavkata, a vo prv red za periodot na NOB.

Istraživačko pribiračka dejnost

Naučno-istraživačkata rabota vo Muzeite e edna komponenta od celokupnata muzeološka dejnost što dava garancija za edna kvalitetna muzejska izložba što treba studiozno da se postavi za da bide prifatena. Ova a dejnost vo Muzejot pretstavuvaše komplikuvan problem so ogled na toa što se minatoto na Skopje i za negovata okolina do denes nema napišano celosen pregled na istoriskite nastani, odnosno odredeni periodi ne se dovolno obraboteni a istovremeno se javuva nedostig od avtentični muzealni, kako i dovolen broj stručno-naučni kadri. Ottamu, vo početniot period koga Muzejot nemaše jasna koncepcija i plan vo sozdavanjeto na oddelni zbirki, naučno-istraživačkata i pribiračkata rabota ne se odvivaše planski i sistematski, za što zboruva brojot na predmetite vo oddelni zbirki i nivnoto inventarisovanje (tabela II).

Vo tekot na četirigodišnoto sezonsko sistematsko reko-gnosciranje na terenot za arheološki naočališta vo Makedonija od 1950. učestvuva i Muzejot na grad Skopje pod stručno rakovodstvo na d-r Miodrag Grbić. A vo dva navrati (1953. i 1956.) izvršeni se arheološki iskopuvanja na lokalitetot Dolno Gradište - Nerezi, Skopsko, kade što se naođa slovenska nekropola zajedno so predistoriska i rimska naselba. Vo 1953 izvršeno e arheološko iskopuvanje na Skopskata tvrđina "Kale" a rezultatite se objaveni.

Vo periodot od osnovanjeto na Muzejot do 1963. koga e osnovan Zavodot za zaštita na spomenicite na kulturata na grad Skopje, kulturno-istoriskite spomenici što se naođaat na teritorijata na grad Skopje i okolinata se pod neposredna griža i rakovodenje, održuvanje - čuvanje od strana na Muzejot na grad

Skopje. Vo vrska so toa vršeni se analizi za sostojbata i za problemite na spomenicite, obrabotka, foto-snimanje, pribiranje na podatoci, izrabotka na bibliografski edinici, elaborati za konservacija i za restavriranje so presnetki, register kartoteka i fototeka na turskrite spomenici i tn. Isto taka neposredno po zemjotresot Muzejot izvrši snimanje na site spomenici na kulturata i na spomen belezi od NOB⁷.

Vo 1959 godina, so sredstva na fondot za unapreduvanje na turizmot na Skopska okolija, Muzejot na grad Skopje prv pat počna so sistematsko arheološko ispituvanje na antičkiot lokalitet "Skupi" pod rakovodstvo na d-r Duje Rendić, prof. na Sveučilište vo Zagreb, na objektot teatar. Vo narednata godina prodolžija arheološkite ispituvanja na rimskiot teatar na Skupi.

Vo 1960. dvajca istoričari, Velimir Brezovski i Slavko Mandičevski, kako nadvorešni sorabotnici na Muzejot, israbotija tematski plan za periodot na Rabotničko dviženje i NOB vo Skopje.

Od 1961. godina vršeni se planski istražuvanja vo site oblasti što gi opfaća Muzejot. Taka na sistematskite rekognosciranja učestvuva stručnjaci od razni profili. Se ispituvaše okolinata na Skopje - Skopska Crna Gora, Skopskata blatija i Karšijak. Izvršeni se i dve sistematski arheološki iskopuvanja 1962. godina vo s. Bolkovo na lokalitetot "Dubiče", a vo 1964. god. vo s. Zelenikovo na lokalitetot "Slatina", kadešto se izvrši kontrolno iskopuvanje vo 1974. godina. Vo 1965. na tvrđinata "Kale" pod rakovodstvo na Boško Babić od Prilep izvršeno e arheološko iskopuvanje kade što se otkrioni sredno-vekovni jami, celi sadovi i fragmenti od keramika od raniot sreden vek i od turskiot period.

Po dobivanjeto na nestopanski investicii od 1.000.000 din. za sistematsko arheološko istražuvanje na lokalitetot "Skupi" rabotite počna vo 1966. pod neposredno rakovodstvo na d-r Milutin Garašanin, prof. na Istorisko-filozofskiot fakultet vo Belgrad. Otkrmeni se značajni objekti među koi trokorabno zdanie so pod od mozaik vo centralniot brod kako i so raznoviden podvižen materijal-fragmenti od keramika, metalni i stakleni predmeti. Vo 1970. i 1971. vršeni se sistematski

ispitivanja na istočnata nekropola na lokalitetot "Skupi" pod rukovodstvo na đ-r Ivan Mikulčić, docent na Filozofski-ot fakultet vo Skopje. So ovie dve kampanji zaokruženo e i završeno planiranoto istraživanje na nekropolata od kade e dobien dragocen podvižen materijal, za idnata postavka na Muzejot, vkupno 188 predmeti od keramika, staklo, metal i razni moneti. Vo 1973. godina so prof. M. Garašanin prodolžija ispitivanjata na arhitekturata na lokalitetot "Skupi". Otkriena e neidentifikuvana zgrada so ostatoci na fresko-slikarstvo i dragocen podvižen materijal, a vo 1974. otkriena e bazilikalna zgrada, kamena plastika i fragmenti od keramika.

Od 1965. počnuva sistematski da se istražuva dokumentacija za Skopje vo razni naučni institucii, vo arhivite, vo bibliotekite i vo muzeite vo Skopje, vo Beograd, vo Sarajevo i vo drugi mesta vo zemjata od kade se presnimeni brojni dokumenti i dokumentarni fotografii.

Istovremeno Muzejot vršeše i anketiranje na učesnici vo štrajkovite vo Skopje, pribiranje memoarska građa, snimanje na magnetofonski lenti na učesnici vo NOB, i otkupuvaše originalni predmeti so što gi z bogatuvaše svoje zbirke. Poradi nedostig na avtentični materijali od NOB, vo 1967, i 1968/69, od JNA Muzejot prezede nad 100 predmeti - trofejno lesno i teško oružje i druga oprema. A vo 1967. Muzejot dobi na podarok 180 značajni originalni fotografii od Kolekcijata na đ-r Rudolf Kindinger od Grad-Avstrija, snimeni vo Skopje vo prvata decenija na ovoj vek. Po zemjotresot od 1963. vo Muzejot se pribrani golem broj fotografii, tonski i filmski materijali, dokumenti i trodimenzionalni predmeti. Isto taka vo ovoj 25 godišen period pribrani se poveće etnološki predmeti od gradot i od negovata okolina so koj će se prikažat glavnite etnički osobini na naselenieto od ova podračje.

Za otsekot sreden vek vo 1950. 1957, 1959. i 1960. godina izvršeno e kopiranje na freski od srednovekovnite kulturno istoriski spomenici od Skopska okoliya. Isto taka Muzejot poseduva značajna zbirka na likovni dela na ema-Skopje. Od arheološkite istraživanja na tvrđinata "Kale" vo 1967. vo koi zede učestvo i Muzejot na grad Skopje, dobivme dragocen materijal za srednovekovniot i za turskiot period.

Vnatrešna muzejska dejnost

Sreduvanjeto i stručno-naučnata obrabotka na muzejskrite materijali znatno zaostanuvaše zad sobiračkata dejnost bidejći na istata malku vnanianie i se posvetuvaše, što e karakteristično za povečeto muzei. Golemiot broj na neobraboteni predmeti vo prv red se dolži na nemanjeto prostor- ni i materijalni uslovi za rabota kako i poradi nedostig na stručni kadri. A od subjektivna priroda se obrabotuvaa samo onie materijali što se od interes za lična potreba na individuata.

Vo 1960. za likovnata zbirka napravena e kartoteka i fototeka na pogolem del od delata.

Sreduvanjeto na muzejskrite materijali za ovoj Muzej, koj rečisi postojano se seleše, beše sekogaš aktuelno, a osobeno po zemjotresot.

Zaradi pečatenjeto na novi vlezni i inventarni kni- gi, soglasno upatstvata na Sojuzot na muzejskrite društva na Jugoslavija, vo 1966. počna reinventarizacijata na muzejski- te materijali.

Od 1971. vo Muzejot formirano e oddelenie za dokumen- tacija vo koe se vodi evidencija na muzejskrite materijali, centralna kartoteka, fototeka, fonoteka, i stručen arhiv na Muzejot. Sekoj kustos za svojata zbirka vodi priračna karto- teka.

Združenata fotolaboratorija na muzeite, so sedište vo Muzejot na grad Skopje, od 1973. navamu izvrši golem broj fotografski uslugi: snimanje na teren, presnimuvanje na dokumenti i na fotografii, fotokopiranje za dokumentaci- ja i za izložbi, izrabotka na slajdovi i sl. Ovaa dejnost e od osobeno značenje za Muzejot koj dotogaš voopšto nemaše svoj fotograf. Preku ovie uslugi Muzejot pobrzo doada do fo- tokopii i do negativi za istoriskata zbirka, kompletiranje na terenskata dokumentacija, za stručna obrabotka na predme- tite i nivnata konzervacija, a što e najvažno, ima možnost da gi registrira (snimi) site поваžni nastani vo gradot, ka- ko i promenite što nastanuvaat vo vrska so realizacijata na urbanističkiot plan na gradot.

Od 1973. postepeno se dokompletira i konzervatorska-
ta laboratorija so sovremena oprema, a istovremeno se zgo-
lemija i stručno-tehničkite kadri. Za nepolni dve godini
postignati se krupni rezultati. Izvršena e delumna konzer-
vacija na freski od trpezarijata na Markoviot manastir, kon-
zervirani se 12 ikoni, 1 oloven sarkofag i 120 predmeti od
keramika i moneti.

Izložbena dejnost

Rezultatite od svojata stručno-naučna rabota, Muze-
ite vo prv red gi prezentiraat preku izložbenata aktivnost
koja spada vo podračjeto na masovno prenesuvanje na infor-
macii.

Poradi nemanje na prostorni i materijalni uslovi vo
ovoj period Muzejot na grad Skopje ne beše vo sostojba da
otvori postojana muzejska postavka, iako taa e eden od glav-
nite pričini za postoenjeto na sekoj muzej, tuku samo povre-
meni tematski izložbi. Tematskite izložbi što gi organizira-
še Muzejot imaa posebno značenje za popularizacija na isto-
rija na gradot i za vključuvanje na Muzejot vo sovremenite
opšttestveno-politički i kulturni tekovi vo našeto samouprav-
no socijalističko opšttestvo. So niv detalno i sistematski se
razrabotuvaat oddelni problemi ili temi.

Kako što veće spomenavme, na 13 noemvri 1974. vo svo-
ite izložbeni prostorii Muzejot na grad Skopje za prv pat
otvori eden del od postojanata postavka za periodot na soci-
jalističkata izgradba kade što e prikazan 30-godišniot ras-
tež na slobodno Skopje. Ovaa izložba za nepolni dva meseci
imaše 25.000 posetiteli.

Od 1961. Muzejot počna da organizira tematski izložbi
što pretežno bea otvarani vo tuđi izložbeni prostorii. Dosega
se otvoreni slednite tematski izložbi: "Skopje vo revolucija-
ta" vo 1961.god.; "Staro Skopje niz likovni tvorbi" vo 1962.;
so delumnoto proširuvanje na Muzejot vo 1963. pred zemjotre-
sot, bea otvoreni 4 mali tematski izložbi čii naslovi se da-
deni napred vo tekstot za muzejskata zgrada; vo 1964. god.
"Skopje vo NOB", po povod 20-godini od osloboduvanje na

Skopje; vo 1965. "Skopje 1963. niz likovni tvorbi"; vo 1966. "Prv Skopski partizanski odred"; vo 1969. "Sećavanje na pr- vite godini", posvetena na 50-godišnjata od sozdavanjeto na partiskata organizacija vo Skopje; "Skopje 1941", vo 1971, koga za prv pat bea otvoreni vratite na muzejskata zgrada na Muzejot za publika, i vo 1972.: "Srednovkovnoto slikarstvo vo Skopska okoliya niz freskokopii".

Vo izložbenite prostorii na adaptiranata zgrada na Muzejot gostuvaa slednite izložbi: "Predistoriskite kulturi vo Makedonija" vo 1972.god.; "100 godini železnici vo Make- donija 1873-1973"; likovnite umetnici Đorđi Krstevski i Jo- van Dimovski, sekoj pooddelno, izlaga svoi dela na tema ze- mjotresot vo Skopje.

Vo tekto na 1974. intenzivno se raboteše i na vnatreš- noto ureduvanje na Memorijalniot muzej na PK KPJ za Makedoni- ja vo Skopje, kako depandans na Muzejot na grad Skopje, što treba da se otvori vo 1975.

Na povremenite tematski izložbi što gi organizira Mu- zejot vo prosek za sekoja izložba imaše od 5.000 - 10.000 po- setiteli.

Poslednite godini, izložbeniot prostor Muzejot na grad Skopje go izdavaše za komercialni izložbi na mebel a prihodot namenski se trošeše za nabavka na muzejski materijal i za op- rema za konzervacija na freski i na ikoni.

Vo ramkite na proslavata "NEDELA NA MUZEITE", što po tradicija sekoja godina se organiziraše vo periodot 1954-1964. učestvuvaše Muzejot so ureduvanje na izlozi vo centarot na gradot, so održuvanje predavanja, so napisi vo dnevniot pečat i sl.

Izdavačka dejnost

Edna od osnovnite zadači na Muzejot e da gi objavuva rezultatite od naučnite istražuvanja vo postojani i vo povre- meni publikaciji. Muzejot vo 1964. godina počna da izdava go- dišno spisanie "Zbornik". Dosega izlegoa samo tri broja. Na- rednite broevi na spisaniето ne izlegoa poradi nemanje finan- siski sredstva. Vo 1955. Muzejot izdade edna povremena publi-

kacija, pod naslov: "Ostatoci od edna praistoriska kultura na Skopskata tvrđina KALE", čij avtor e Petra Gockova, togaš kustos vo Muzejot na grad Skopje. Isto taka i za povremenite izložbi što gi organiziraše Muzejot pečateše katalogi.

So izdadenite publikaciji Muzejot uspea, preku razmena, da se zdobie so mnogo obemna i korisna so stručna literatura. Taka, bibliotekata na Muzejot, što e osnovana 1954. godina, ima nabaveno vkupno 240 naslovi na spisanija od koi 197 preku razmena, 40 se kupeni i 15 se podareni. Pokraj spisanijata i vesnicite bibliotekata ima i 2.332 knigi i brošuri.

V. Samoupravuvanje

Samoupravuvanjeto vo muzejskite ustanovi pretstavuva nova faza vo razvitokot na ovie kulturni institucii, toa e sostaven del od opštite dviženja i promeni vo našiot samoupraven opšttestveno-ekonomski razvitok.

So razvitokot na demokratskite socijalistički odnosi vo našata zemja se menuvaše i položbata na muzeite vo odnos na upravnite organi vo komunata i vo poširokata teritorijalno-politička zaednica. Za razvojot na samoupravnite odnosi vo našite muzei značajni se dva periodi: prvot, koga muzeite dobija status na samostojni ustanovi, i vtoro, koga minaa, kako i drugite organizacii, na sistemot samoupravuvanje.

Vo prvata faza, iako vo materijalen pogled pretežno zavisen od buđetskite organi, Muzejot se poveće se osamostujuva no istovremeno 1956. dobi opšttestven organ na upravuvanje - sovet. Dve tretini členovi na sovetot gi imenuvame osnovačot a edna tretina gi biraše kolektivot na Muzejot od svoite členovi. Vaka formiraniot sovet so mandat od dve godini vršeše funkcija na najvisok upraven organ vo Muzejot i odlučuvaše za najvažnite prašanja: planovi za rabota, rasporedelba na finansiskite sredstva, vnatrešna organizacija i tn. Za prv pretsedatel na Sovetot beše izbran Zdravko Blažić, togaš stručen sorabotnik so Centralniot zavod za zaštita na spomenicite na kulturata na NRM⁸.

Vo 1964 godina se premina na sistem na samoupravuvanje i vo Muzejot na grad Skopje so što mu bea dadeni site prava na samostojna rabotna organizacija, t.e. samiot da upravuva preku svoite izbirani samoupravni organi. So ogleđ na toa deka kolektivot na Muzejot broeše do 30 členovi, site bea vklučeni vo vršenjeto funkcijata na Sovet kako rabotna zaednica vo potesen sostav vo koja po odredeni prašanja, za koi e zainteresirana i opšttestvenata zaednica, se vklučuvaa i pretstavnicu na opšttestvenata zaednica i togaš se vikaše Sovet vo poširok sostav. A pretsedatel na Sovetot t.e. Rabotnata zaednica se izbiraše od redovite na kolektivot na Muzejot.

Spored Noviot ustav od 1974. vo OZT-Muzej na grad Skopje rabotnicite go ostvaruvaat samoupravuvanjeto so odlučuvanje na Sobir na rabotnite luđe, referendum, preku delegati vo Sovetot na Muzejot, što e sostaven od 9 izbirani členovi na kolektivot i 9 pretstavnicu na opšttestvenata zaednica, čii nadležnosti se utvrđeni so opšt zakon i so statutot na Muzejot. Isto taka, vrz osnova na Statutot formiran e Odbor na samoupravna kontrola vo OZT na Muzejot vo sostav od 3 člena.

Rabotnite luđe vo Muzejot izbraa od svojot sostav delegacija od 7 členovi zaradi neposredno ostvaruvanje na svoje prava, dolžnosti i odgovornosti i za organizirano učestvo vo vršenjeto funkcii vo Sobranieto na opštтинata na grad Skopje i vo samoupravnite interesni zaednici.

Svojata samoupravna aktivnost rabotnicite vo OZT Muzej na grad Skopje ja nasočuvaa kon sproveduvanje vo delo na ustavnite načela za raspedelba na ličniot dohod spored vloženiot trud a isto taka go prifatija združuvanjeto na trudot za unapređuvanje i razvivanje na sopstveniот i na zaednički trud, osobeno koga povećeto naši muzei nemaat potreben stručen kadar, ne raspolagaat so uslovi za tehnička zaštita i konzervacija na muzejskiот materijal, nema možnosti za poširoki zafatu vo naučno - istraživačkata rabota i za objavuvanje na rezultate na trudot. Za taa cel vo tekot na 1973. počna procesot na združuvanje na trudot so formiranje zaednički službi za skopskite muzei. Se osnova zaednička foto-služba, što se naođa vo sostav na OZT Muzej na grad Skopje, a vrši uslugi na site

skopski muzei i na Zavodot za zaštita na spomenicite na kulturata na grad Skopje. Istovremeno Muzejot na grad Skopje ima odlično opremena konzervatorska laboratorija so sovremeni tehnički sredstva za konzervacija i za restavracija na sliki na platno i drvo, na predmeti od metal i od keramika. Ova kompleksna laboratorija vrši uslugi na muzei i na zavodi za zaštita na spomenicite na kulturata, kako i na drugi pravni lica.

Sekako deka združuvanje na trudot ima svoe ekonomsko opravduvanje (se vrši zašteta, racionalno se koristi skapocenata oprema) što dava možnost za potesna specijalnost što garantira podobar kvalitet. Ova e logičen razvoj i perspektiva na novi i kvalitetno na povisoko nivo samoupravni odnosi među muzeite i međumuzejskata sorabotka.

-

Muzejot na grad Skopje, slavejki go srebreniot jubilej i istovremeno sumirajki gi rezultatite od svojata 25 godišna rabota postigna mošne zavidni rezultati. Sekako deka tie rezultati će bea ušte pogolemi ako imaše obezbedeno podobri materijalni, prostorni i kadrovski uslovi. No i pokraj site poteškotii vo rabotata, Muzejot od 20 m² prostor se zdobi so blizu 5000 m², od 1 rabotnik narasna na 28 rabotnici a od niedna nasledena zbirka na 15.700 predmeti po zbirkite vo Muzejot i od 6.500 na 1.405.847 dinari godišen prihod za pokrivanje rashodite na Muzejot.

Smetame za potrebno posebno da istakneme deka tokmi vo jubilejnata godina Muzejot, so otvaranje na del od svojata postojana postavka, počna poširoko i sistematski da ja razviva kulturno-prosvetnata dejnost a so toa da odgovori na opšttestvenata misija vo vospitno-obrazovniot proces za opštokulturnoto idejno izdignuvanje na mladinata i na vozrasnite.

Dragan Petkovski

Z A B E L E Š K I

1. Skopski Glasnik br. 344/1935
2. Statistički bilten. Savezni zavod za statistiku
Beograd br. 91 (1953 - 1955) str. 14
br. 253 (1956) str. 28 - 33
br. 904 (1975) str. 25 - 26.
3. Akt na Gradskiot naroden odbor na grad Skopje
- Izvršen odbor - br. 2439 od 21.IV 1951 god.
4. Dragan Petkovski, Izgradnja muzejskih zgrada u Skopju.
MUZEOLOGIJA 18. Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb
1975 str. 48.
5. Antun Bauer, Stručniot muzejski kadar-idnina na
Muzejot. Muzejski glasnik 1 Skopje 1972 str. 41.
6. Statut na Muzejot na grad Skopje, 1974 str. 5-6
7. Akt na Gradskiot naroden odbor na grad Skopje
Sekretar za prosveta i kultura br. 2492 od 6.XI 1952 god.
8. Rešenje na Narodniot odbor na Skopska okoliya br.
17300 od 20.VI 1956. god.

S U M M A R Y

The introductory part deals with the specific conditions of foundation of museums in Macedonia, with special regard on the Museum of the City of Skopje, which was found in 1949., under the name People's Museum of the City of Skopje. In 1965 it got the name which it bears today - The Museum of the City of Skopje. In this part we also read about the preparations for opening the museum to the public.

The first chapter develops the problem of space, i.e., having a proper building for the museum - a problem which was not solved quickly and simply. Like the rest of the museums, which were mainly placed in buildings of monumental character, this museum solved the problem in the same way. On 26 th of July the catastrophic earthquake, which caused many damages and took the lives of many people, ruined a lot of historical monuments and damaged the museums, among which was the Museum of the City of Skopje. Then the museum was placed in a shed, where it existed under very difficult conditions. Not until it moved into the present building, which itself represents a memorial of the earthquake, the museum could improve and enlarge the field of work.

The second chapter tells about the problem of personnel of the museum, which was solved step by step, considering the deficiency of professionalists in this field of work in S.R. Macedonia.

The third chapter deals with the problem how to secure material basis for the museum, which was not adequate to the new tasks and at the same time not proportional with the constantly growing needs of the museum.

The fourth chapter tells about the activity of the museum on the field of investigation, procuring documents, care, professional maintenance and protection of the museum materials, research and learned treatment of the materials and, in the end, the final part of the work - exhibitional activity and publishing.

The 5th chapter emphasizes the self government in the museum institutions, i.e., tells about the selfgoverning organs in the Museum of the City of Skopje and the Joined work.

Living and working, at the same time struggling with many problems, the Museum was constantly going forward, so that from the 20 m² of space, it reached the figure of 5000 m², from one person it had twenty-eight in 1974, and from no inherited collections it collected 15700 objects.

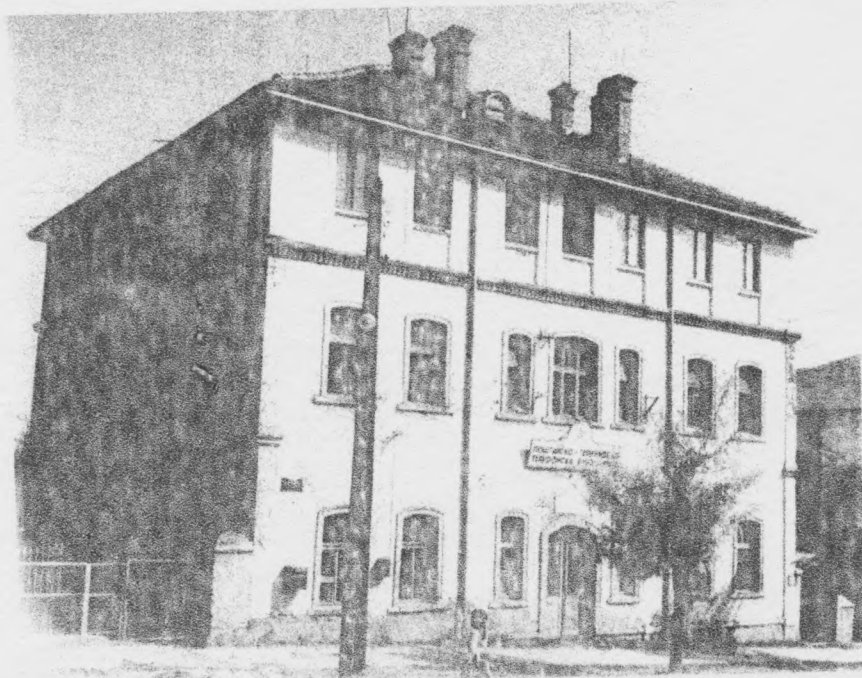
The silver jubilee of the Skopje City Museum was celebrated by opening a part of the constant exhibition - the period of the socialistic development of Skopje - and by this we got a perspective active participator in our contemporary cultural reality.

FINANSISKI SREDSTVA

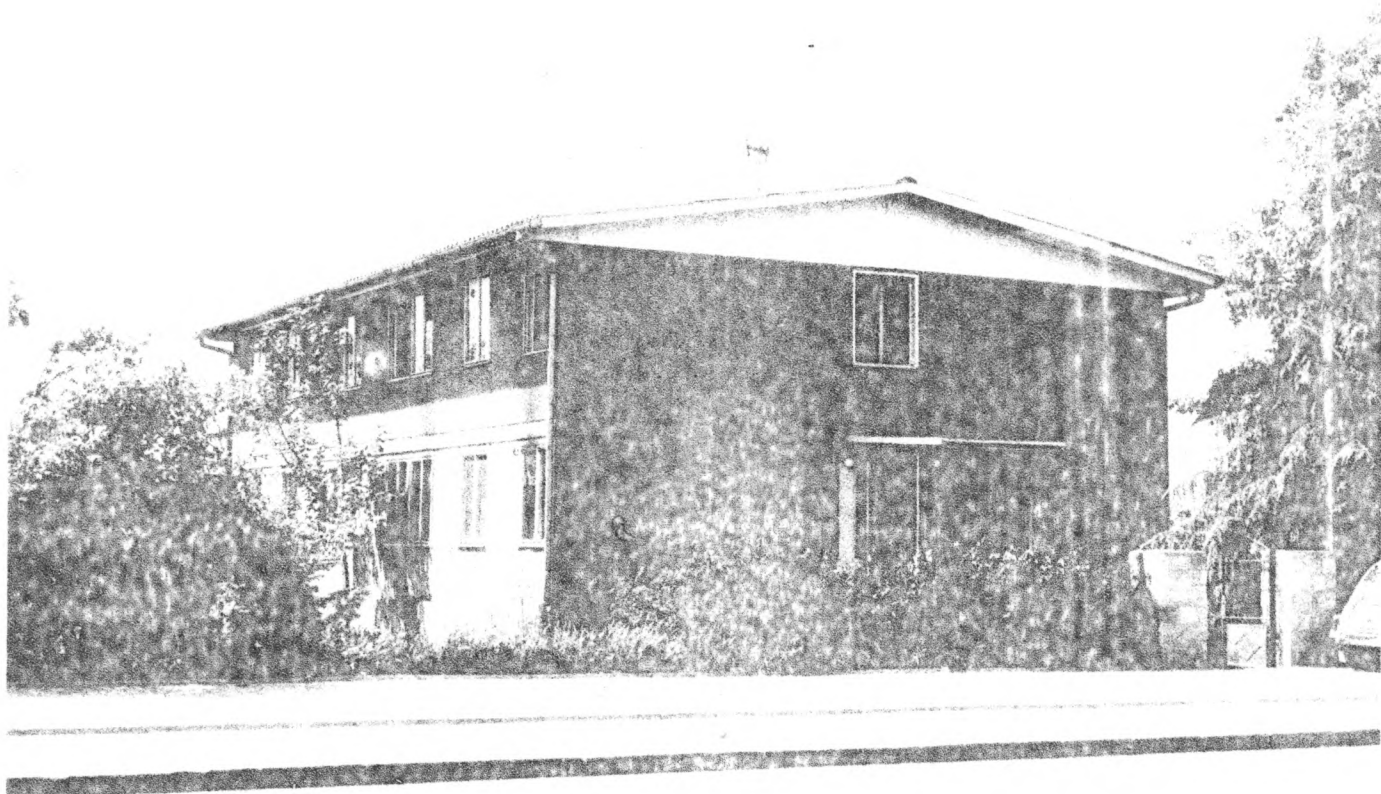
Godini	Vkupno prihodi od toa sopstveni dejnosti	Lični rashodi	MATERIJALNI RASHODI			Investicii
			Opera- tivni	Funkcionalni		
				Vkupno	Od toa za otkup na predmeti	
1952	650.000	200.000	150.000	300.000		
1953	2.168.000	508.000	576.000	1.084.000	55.000	
1954	919.410	374.300	531.410	13.700	13.700	
1955	1.817.762	734.183	284.632	798.947	440.000	
1956	2.345.264	1.499.862	407.213	438.189	211.820	
1957	2.250.000	1.290.000	210.000	750.000	300.000	
1958	2.284.000	1.550.000	267.000	467.000	140.000	
1959	2.644.748					
1960	4.810.000	2.970.000	380.000	1.460.000	190.000	
1961	5.228.000	4.209.000	536.000	483.000	194.000	20.000.00
1964	10.130.843	7.124.069	1.535.360	1.471.414	765.300	32.000.00
1968	280.000,00	253.869,00	15.542,75	10.588,25		650000,00
1971	547.860,75 7.340,45	333.835,50	100.485,65	113.550,60		1292000,00
1974	1405.847,25 47.400,05	918.438,50	429.402,15	57.606,60	29.880,00	1000000,00

PREDMETI PO ZBIRKI

Godini	Vkupno pred- meti od toa izlo- ženi	INVENTARNI PREDMETI PO ZBIRKI									Neinventarirani predmeti
		Prirodonaučni	Istoriški	Kulturno-istorijski	Arheološki	Numizmatički	Etnografski	Umetnički	Tehnički	Ostali	
1952	344		56	13	68		165	42			
1953	2202		10	6	1924	46	160	48			
1954	4139		207	16	3698		167	51			
1955	4676		521	16	3900		174	65			
1956	4676		521	16	3900		174	65			
1957	4076		521	16	3900		174	65			
1958	2757		200		1347		1053	57		100	
1959	1650			186	1293		131	40			13650
1960	1772			640	607		435	84		6	
1961	8608		669		7432		418	89			
1964	10222		376		7992	92	810	141		811	
1968	3453		263		1822		1210	185			4497
1971	4240		505		2010	322	1216	187			4497
1974	15700		10623		3683		1254	140			
	959		958					1			



ZGRADA U KOJU JE BIO SMJEŠTEN MUZEJ GRADA SKOPJA
PRIJE ZEMLJOTRESA 1963. GODINE



BARAKA U KOJU JE MUZEJ GRADA SKOPJA BIO PRIVREMENO
SMJEŠTEN NAKON ZEMLJOTRESA OD 1963. GODINE



ZGRADA BIVŠE ŽELJEZNIČKE STANICE U SKOPJU
KOJA JE ADAPTIRANA ZA MUZEJ GRADA SKOPJA

